

نقش و جایگاه صندوق تامین خسارتهای بدنی در پرداخت خسارت

مهدی یوسفی صادقلو

استادیار، دانشکده حقوق و علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور واحد البرز

احمدرضا امان پور کلخوران^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه پیام نور واحد هشتگرد

چکیده

امروزه و در حال حاضر با پیشرفت زندگی شهری، صنعت خودرو سازی و زندگی ماشینی در جامعه، اتفاقات بیشماری ناشی از حوادث رانندگی به وقوع می پیوندد که برخی از این حوادث به دلایلی خارج از شمولیت بیمه قرار می گیرند. در این رابطه ضررهای جسمانی و معنوی شامل حال افراد و متضررین از این حوادث می شود. از این رو تصمیم گرفته شد که نهادی به نام صندوق تامین خسارت های بدنی در سال ۱۳۴۷ به منظور جبران این گونه خسارت های بدنی و جسمانی ناشی از حوادث رانندگی که تحت پوشش هیچ گونه بیمه ای قرار نمی گیرند، ایجاد شود. اما به دلایلی ایجاد این نهاد بعنوان مثال؛ بودجه مالی ناکافی که برای صندوق پیش بینی کرده بودند و یا اینکه میزان سقف تعهدات صندوق بسیار کم و ناچیز بود و غیره کارایی آنچنانی نداشت. از این رو قانون گذار در سال ۱۳۸۷ با اصلاح قانون بیمه اجباری جهت رفع این نواقص تدابیر و تصمیماتی در جهت این مشکلات اتخاذ کرد. رفع این مشکلات و تکمیل کردن نواقص آن کمک شایان و قابل توجهی به دستگاه قضایی کشور در صدور آرا و رویه های قضایی کرد و از این رو در نظام بیمه حائز اهمیت فراوانی شد. در این مقاله تلاش شده است که به نقش و جایگاه صندوق تامین خسارت های بدنی در پرداخت خسارت و حدود تعهدات و شرایط زیان هایی که از سوی این صندوق قابل جبران و پرداخت است مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: صندوق تامین خسارت های بدنی، ضررهای های جسمانی و بدنی، تعهدات، قانون بیمه اجباری

^۱ نویسنده مسئول: aralaw71@gmail.com

مقدمه

در بحث الزامات خارج از قراردادها قانون اصلاح بیمه اجباری مصوب ۱۳۸۷ به طور صریح بر مبتنی بودن مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه تصریح نکرده ولی با توجه به اینکه طبق ماده ۱ قانون دارندگان کلیه وسایل نقلیه موتوری زمینی ریلی ملزم به بیمه کردن مسئولیت مدنی خود شده اند مطابق نظری غالب همچنان بر اساس قانون فوق مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری و زمینی مبتنی بر نظریه خطر است. طبق ماده ۱۰ «قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث» (مصوب ۱۳۸۷/۵/۲۱)، به منظور حمایت از زیان‌دیدگان حوادث رانندگی، خسارت‌های بدنی و جسمانی وارد به اشخاص ثالث که به علل مختلفی قابل پرداخت نبود، صندوق مستقلی به نام صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ایجاد شد که به این گونه خسارتها پردازد و خسارت افراد زیان‌دیده را جبران کند. از این رو صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در سال ۱۳۴۷ تاسیس و آیین نامه آن در تاریخ ۱۳۴۸/۰۴/۲۱ به تصویب هیات وزیران دولت رسید. در ابتدای شروع به کار صندوق، اداره این شرکت توسط شرکت بیمه ایران بود اما بعد از سه سال یعنی در سال ۱۳۵۰ اداره صندوق تأمین خسارت‌های بدنی به بیمه مرکزی واگذار شد. با تصویب قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث در سال ۱۳۸۷ قوانین و مقررات این سازمان مورد بازبینی قرار گرفت و صندوق به عنوان نهاد عمومی غیردولتی معرفی شد. از آنجایی که که بحث پرداخت خسارت از ناحیه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در بحث الزامات خارج از قرارداد مطرح می شود، در ابتدای این پژوهش سعی بر آن شده است که ارکان و شرایط مسئولیت مدنی و کلیات و مفاهیم آنرا هرچند بصورت کوتاه و مختصر بیان کنیم و بعد در ادامه به سراغ تعریف و چگونگی ایجاد نهاد صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و چگونگی نحوه جبران خسارت از سوی این نهاد به افراد زیان دیده پرداخته شود و در انتها نیز به یک نتیجه گیری کلی می رسیم و بحث را با همین نتیجه گیری به پایان می رسانیم.

کلیات و مفاهیم

مسئولیت

مسئول اسم مفعول، به معنی پرسیده شده، درخواست شده و بازخواست شده می‌باشد. مسئولیت مصدری جعلی از مسئول و از ریشه «سأل، یسأل» به معنای پاسخگویی، بر عهده گرفتن، ملتزم شدن و کفیل شدن و موظف بودن به انجام دادن امری معنا شده است. در کلام الهی واژه مسئولیت، در معنای بازخواست و مورد مجازات واقع شدن به دلیل انجام یا خودداری از انجام کاری استعمال گردیده است. برای نمونه، در آیه ۳۴ سوره اسراء و ۲۳ سوره صافات کلمه مسئول به صورت «و افوا بالعهد ان العهد كان مسئولاً» و «وقفوه انهم مسئولون» و نیز در حدیث «کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیت» به کار رفته و بدین معناست که مسئول مورد بازخواست و تنبیه قرار گرفته است، گویی در ازای اشتباه و کم کاری خویش باید مجازات شود. مسئول از آنجا که اسم مفعول است، به معنی پرسیده شده و درخواست شده و بازخواست شده می‌باشد (معین، ۱۳۷۱). لفظ مسئولیت نیز مانند الفاظ مالکیت، الوهیت و معلولیت ساخته شده و معادل *responsibility* انگلیسی است و به تعبیر نویسندگان عبارت است از ضرورت پاسخ‌گویی توسط شخصی که از تعهدات و وظایف خود تخلف نموده است، چه این تعهدات حقوقی باشند و چه جنبه اخلاقی و معنوی داشته باشند (صفا، ۱۳۷۳).

مبنای مسئولیت مدنی

مقصود از مبنای مسئولیت مدنی تعیین و تکلیف راجع به این امر است که بر چه اساس شخصی باید زیان ناشی از فعل زیان بار خود را جبران کند و رخصوص مبنای مسئولیت مدنی نظریه های مختلفی مطرح شده است که مهم ترین آنها سه دیدگاه زیر است:

الف: نظریه تقصیر،

ب: نظریه خط،

ج: نظریه تضمین حق.

مبنای مسئولیت مدنی در حقوق ایران

مطابق نظریه دکترین حقوقی قانون مدنی از جهت مبنای مسئولیت مدنی در جایی که ضرر ناشی از اتلاف است مسئولیت بدون تقصیر (نظریه خطر) را پذیرفته است. در خصوص مسئولیت مدنی ناشی از تسبیب با وجود اینکه در اولین ماده مربوط به قاعده تسبیب یعنی ماده ۳۳۱ قانون ذکری از تقصیر به میان نیامده، چون در مواد ۳۳۴ و ۳۳۵ قانون مدنی، قانون گذار تقصیر را شرط مسئولیت دانسته است. نظریه "تقصیر" به عنوان مبنا پذیرفته شده است. در سال ۱۳۳۹ با تصویب قانون مسئولیت مدنی و به موجب ماده ۱، بدون تفکیک بین اتلاف و تسبیب به طور مطلق تقصیر مبنای مسئولیت مدنی قلمداد شد. با وجود این برای جمع بین احکام قانون مسئولیت مدنی و قانون مدنی طبق دیدگاه غالب قانون مسئولیت مدنی ناظر به مسئولیت مدنی ناشی از "تسبیب" قلمداد شده است. با توجه به شدت مسئولیت مدنی، غاصب از جهت مبنا مسئولیت مدنی غاصب نه بر اساس تقصیر قابل توجیه است و نه بر مبنای نظریه خطر، لذا آن را مبتنی بر "نظریه تضمین حق" دانسته اند به این معنا که غاصب ضامن حق مالکیت مال مغضوب است به این جهت اگر خسارت وارده ناشی از قوه قهریه هم باشد غاصب باید جبران کند.

انواع مسئولیت

مسئولیت قراردادی

مسئولیت قراردادی عبارت است از تعهدی که در نتیجه تخلف از مفاد قراردادهای خصوصی برا اشخاص ایجاد می شود. برای آنکه مسئولیت قراردادی تحقق پیدا کند، باید بین مسئول و زیان دیده، قرارداد درست و الزام آوری موجود باشد و خسارت های به بار آمده ناشی از این قرارداد باشد (کاتوزیان، ۱۳۸۶). در مسئولیت قراردادی گاهی تعهد به نتیجه است و گاهی تعهد به وسیله. تعهد به نتیجه تعهد به تحقق نتیجه است و اجرای تعهد جز با تحقق نتیجه معین حاصل نمی شود و در واقع، نتیجه اینکه متعهد مستلزم به تحقق آن شده است موضوع تعهد را تشکیل می دهد. در تعهد به وسیله، مدیون به عهده می گیرد که وسیله رسیدن به نتیجه مطلوب را فراهم آورد، در این راه کوشش کند، جانب احتیاط نگاه دارد و همه صلاحیت های خود را به کار ببرد. در واقع تمام مواردی که حصول نتیجه مطلوب جنبه احتمالی دارد و در اختیار متعدد نیست را باید در زمره تعهد به وسیله به شمار آورد، مانند تعهد وکیل دادگستری و پزشک. در این نوع تعهد آنچه مهم است این است که متعهد مقدار معینی سعی و تلاش در راه انجام تعهد به کار ببرد که مقدار سعی شخص عادی کفایت کند (امیرحسینی و برزویی، ۱۳۹۵).

مواد کنونی مسئولیت قراردادی در قانون مدنی (یعنی ماده ۲۲۱-۲۲۲-۲۲۶ به بعد قانون مدنی) از حقوق فرانسه اقتباس شده است در کد ناپلئون برای مسئولیت مدنی اعم از قراردادی و غیر قراردادی وجود تقصیر *et ius* ضرورت داشت، بعدها که زندگی اجتماعی و ترقی ماشینیسیم ضعف این قانون را ظاهر ساخت و رویه قضائی دادگاه های کشور فرانسه مسئولیتی قراردادی را از روی پایه تقصیر واقعی برداشت و بر پایه (تقصیر مفروض) گذاشت، (تقصیر مفروض) در حقیقت یک *noitciF* است و بیشتر جنبه بهانه را دارد آنچه نیت واقعی محاکم فرانسه است این است که همین قدر که انتساب اضرار بخش معینی صحیح باشد آن شخص مسئول خسارت است ولو اینکه عمل ضرری او ناشی از عمد و یا خطا نباشد. این همان *euqsir ed eedI* (یا نظریه موضوعی) *evitcejbo eiroehT* می باشد که در حقوق فرانسه در حال حاضر هم در مسئولیت غیر قراردادی و هم در مسئولیت قراردادی رعایت می شود (صفری و همکاران، ۱۳۹۴).

مسئولیت غیر قراردادی

ضمان قهری را قانون گذار، مورد تعریف قرار نداده است و فقط در ماده ۱۰۷، قانون مدنی علل ایجاد ضمان قهری احصاء شده است. ضمان قهری عبارت است از مسئولیت به جبران امر یا جبران زبانی که کسی در اثر عمل خود به دیگری وارد آورده است. چون مسئولیت مذکور در اثر عمل قضایی و بدون قرارداد و عقد حاصل می شود آن را قهری می گویند. در صورتی که بین اشخاصی در قالب فرد یا گروه، قراردادی منعقد شود و در آن فرد یا افرادی به طرف دوم قرارداد، خسارتی وارد کند یا در اجرای قرارداد وقفه بیندازند، در صورتی که تحقق این زیان وارده اثبات شود، مسئولیت قراردادی به وجود می آید اما در شرایط عکس این حالت و در صورت عدم احراز موارد فوق الذکر و تردید، اصل بر مسئولیت قهری است. در واقع مسئولیت قهری، تکلیف به جبران خسارتی است که بدون رابطه ای قراردادی ایجاد شده است. در مورد اهداف هر کدام از این دو مسئولیت باید گفت هدف مسئولیت قراردادی، تضمین شرایط الزام آور قراردادهای و هدف مسئولیت قهری، تضمین تکالیف عمومی است (امیرحسینی و برزویی، ۱۳۹۵). هرگونه مسئولیت قانونی که فاقد مشخصات مسئولیت قراردادی باشد مسئولیت خارج از قرارداد یا مسئولیت غیر قراردادی نامیده می شود. مسئولیت خارج از قرارداد برخلاف مسئولیت قراردادی مربوط به نظم عمومی است و اسقاط آن از طریق تراضی ممنوع است. در فقه و قانون مدنی ما مسئولیت خارج از قرارداد را ضمان قهری نامیده اند (لنگرودی، ۱۳۸۵).

مسئولیت مدنی در قوانین خاص

در قوانین خاص حتی در مواردی که مسئولیت مبتنی بر قاعده تسبیب است نظریه خطر به عنوان استثنای اصل مبتنی بودن مسئولیت بر تقصیر مورد پذیرش قرار گرفته است از جمله در موارد ذیل:

الف: مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی بر اساس قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۸۷.

ب: مسئولیت مدنی رانندگان وسایل نقلیه موتوری، در فرضی که خسارت ناشی از تصادم دو وسیله باشد. بر اساس ماده ۵۲۸ قانون مجازات اسلامی اگر دو وسیله نقلیه موتوری اعم از هوایی، دریایی یا زمینی با یکدیگر برخورد کنند و برخورد آنها موجب ورود خسارت بدنی شود اگر هر دو راننده مقصر یا هر دو بی تقصیر باشند مسئولیت به ترتیب مقرر در این ماده بین آنها تقسیم می شود و اگر یکی مقصر باشد و دیگری بی تقصیر، مسئولیت بر عهده راننده مقصر است. ترتیب تقسیم مسئولیت بین رانندگان در فرض مقصر یابی تقصیر بودن هر دو به این صورت است که هر یک از آنها باید نصف دیه راننده مقابل و نصف دیه سر نشینان هر دو وسیله نقلیه را بپردازند. به این ترتیب به رانندگان نصف دیه تعلق می گیرد ولی سر نشینان به جهت اینکه فعل زیان بار منسوب به ایشان نیست تمام دیه را دریافت می کنند ولی در پرداخت هر کدام از رانندگان وسایل نقلیه دخیل در ورود زیان باید به طور مساوی بخشی از ضرر را جبران کنند در مورد سه و یا چهار دستگاه ماشین هم همینطور است.

مسئولیت های مدنی ویژه (خاص یا مختلط)

مقصود از مسئولیت های مدنی ویژه مسئولیت های مدنی هستند که در آنها از یکی از اصول حاکم بر مسئولیت مدنی یعنی اصل شخصی بودن مسئولیت یا اصل مبتنی بودن مسئولیت بر تقصیر عدول شده یا اینکه در یکی از حوزه های مهم مسئولیت، قانونگذار از قواعد عام حاکم بر مسئولیت مدنی عدول کرده است.

تقدم و تاخر نظریه خطر و نظریه تقصیر از نظر تاریخی

از جهت تاریخی، نظریه خطر به عنوان مبنای مسئولیت مدنی مقدم بر نظریه تقصیر شکل گرفته است. از این رو در حقوق اسلام نیز که جز نظام های حقوقی کهن محسوب می شود ذکری از تقصیر به عنوان مبنای مسئولیت مدنی به میان

نیامده است. بعد از مدتی نظریه تقصیر مبنای مسئولیت مدنی را شکل داده است و مجددا در اثر توسعه زندگی شهری و صنایع وابسته به آن "نظریه خطر" مطرح شده است نظریه خطر مشابهت به "مکتب تحقیقی ایتالیا (اندیشه انریکو فری)" در خصوص جرم انگاری در حقوق کیفری دارد در واقع خطر در حوزه مسئولیت مدنی بعنوان مبنا تحت تاثیر مکتب تحقیقی کیفری شکل گرفته است.

مهمترین مصادیق مسئولیت های مدنی ویژه (مختلط)

- ۱- مسئولیت مدنی دارندگان وسیله نقلیه موتوری زمینی،
- ۲- مسئولیت مدنی کارفرمایان در قبال اعمال زیان بار کارگران،
- ۳- مسئولیت مدنی دولت و موسسات عمومی غیر دولتی در قبال اعمال زیان بار کارمندان.

تشکیل صندوق تامین خسارتهای بدنی

صندوق تامین خسارت های بدنی به موجب ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ هجری شمسی تاسیس و آیین نامه آن در تاریخ ۱۳۴۸/۴/۲۱ به تصویب هیات وزیران رسید در آغاز اداره آن به عهده شرکت بیمه ایران بود ولی متعاقبا به موجب بند ۶ ماده ۵ قانون تاسیس بیمه و بیمه گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ اداره صندوق به بیمه مرکزی واگذار گردید در ادامه با تصویب قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسیله نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث در ۱۳۸۷/۴/۱۶ مقررات موضوعه قبلی با هدف گسترش حمایت از قربانیان حوادث رانندگی مورد بازنگری قرار گرفت و نهایتا به موجب بند ۹۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، صندوق به عنوان نهاد عمومی غیر دولتی مستقلی شناخته شده و به فهرست قانون نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ الحاق گردید.

جبران خسارت های بدنی توسط صندوق در حوادث رانندگی

قانون اصلاح بیمه اجباری همسو با قانون قبلی صندوق تامین خسارت های بدنی ناشی از حوادث رانندگی را پیش بینی کرده است این صندوق بر اساس ماده ۱۰ در مواردی که در ادامه مطالب گفته خواهد شد ملزم به جبران خسارات است و به طور کلی خسارت بدنی خارج از شرایط بیمه نامه قرار دارد.

شرایط پرداخت خسارتهای بدنی در صورت عدم جبران خسارت از سوی بیمه گر توسط صندوق

با توجه به ظاهر ماده ماده ۱۰، صندوق اصولا در هر موردی که بیمه گر خسارتهای بدنی را جبران نمی کند ملزم به جبران خسارت است با رعایت حدود زیر:

- الف: صندوق صرفا بابت خسارت های بدنی مسئولیت دارد و خسارتهای مالی مشمول تعهدات صندوق نیستند،
- ب: در موارد مذکور به موجب ماده ۷ قانون مورد بحث، صندوق مسئولیتی برای جبران خسارت های بدنی ندارد،
- ج: صندوق صرفا مسئول جبران خسارت های بدنی شخص ثالث است لذا با توجه به تبصره ۶ ماده ۱ قانون جبران خسارت های بدنی راننده مسبب حادثه مشمول تعهدات صندوق نیست.

ماهیت صندوق تامین خسارت های بدنی

در جمهوری اسلامی ایران مهم ترین نهادی که پس از بیمه اجباری اشخاص ثالث در خسارتهای ناشی از حوادث رانندگی پیش بینی شده است، نهاد صندوق تامین خسارت های بدنی می باشد. البته لازم به بیان است که این صندوق را نمی توان نهادی جدای از بدنه بیمه شخص ثالث دانست چراکه صندوق همانطور که از ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری و آیین نامه و دستور العمل های صندوق حاوی این موضوع است که صندوق تامین خسارتهای بدنی شخصیت حقوقی مستقلی دارد. با عنایت به اقسام اشخاص حقوقی و شاکله صندوق تامین می توان گفت صندوق دارای شخصیت حقوقی عمومی است که نیازی به ثبت نداشته و به محض ایجاد شخصیت حقوقی پیدا می کند (صفایی، ۱۳۸۹).

مبانی صندوق تامین خسارت های بدنی

الف: اصل لزوم جبران خسارت و جبران کامل آن،

ب: برقرای عدالت توزیعی در جامعه،

ج: رعایت قاعده انصاف.

عدالت توزیعی در جامعه به این معناست که ضررها، صرفنظر از منشا آن باید در بین اعضا جامعه توزیع شود زیرا هدف آن تنها افزایش رفاه زیان دیدگان و جامعه به طور کلی است نه چیز دیگر (بادینی، ۱۳۸۷).

شرایط پرداخت صندوق تامین خسارتهای بدنی به اشخاص زیان دیده

قانون اصلاح بیمه اجباری همسو با قانون قبلی صندوق تامین خسارت های بدنی ناشی از حوادث رانندگی را پیش بینی کرده است این صندوق بر اساس ماده ۱۰ در مواردی ملزم به جبران خسارت است که عبارتند از:

الف: مدت بیمه نامه منقضی شده باشد،

ب: قرارداد بیمه باطل باشد،

ج: شرکت بیمه ورشکست شده باشد،

د: مسئول ورود ضرر و حادثه، متواری گشته و یا اینکه قابل شناسایی نباشد،

ه: خسارت بدنی خارج از شرایط بیمه نامه قرار داشته باشد.

قائم مقامی در پرداخت خسارت از ناحیه صندوق تامین خسارت های بدنی

بر اساس قانون اصلاح بیمه اجباری مانند شرکت های بیمه بعد از جبران خسارت، صندوق هم قائم مقام زیان دیده می شود و بابت مراجعه به عامل ورود ضرر و یکی از منابع درآمد صندوق طبق بند "ج" ماده ۱۱ وجوهی است که از مسئولان ورود زیان به قائم مقامی از زیان دیده مطالبه و وصول می کنند. صندوق بر اساس تبصره های ۲ و ۳ ماده ۱۱ از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض و همچنین هزینه های دادرسی و حق اجرا معاف است. مطابق تبصره ۴ اسناد مربوط به مطالبات و پرداخت های صندوق در حکم اسناد لازم الاجراست.

شرایط و خصوصیات فرد زیان دیده

برای اینکه شخص زیان دیده بتواند از صندوق تامین خسارتهای بدنی مطالبه خسارت کند باید دارای خصوصیات و ویژگی هایی باشد که عبارتند از:

الف: زیان دیده باید حتما انسان باشد،
ب: اقامتگاه شخص زیان دیده باید در ایران به صورت مجاز و قانونی باشد،
ج: شخص زیان دیده باید شخص ثالث باشد،
د: شخص زیان دیده باید بی تقصیر باشد.
در نظام مسئولیت بر مبنای تئوری خطر، همین اندازه که رفتار زیان دیده یکی از اسباب ورود ضرر باشد، موثر در مسئولیت خوانده می شود (کاتوزیان، ۱۳۸۹).

شرایط و خصوصیات زیان

همچنین در مطالبه خسارات از صندوق تامین خسارتهای بدنی زیان هم باید دارای خصوصیات و ویژگی هایی باشد که این ویژگی ها عبارتند از :
الف: زیان حتما باید ناشی از حوادث رانندگی باشد،
ب: زیان از طریق دیگری جبران نشده باشد،
ج: زیان باید بدنی باشد،
د: زیان خارج از شرایط و مقررات بیمه نامه باشد،
ه: زیان باید اضافه بر تعهدات بیمه گر بوده باشد،
و: زیان باید در قلمرو حاکمیتی ایران محقق شده باشد.

نتیجه گیری

همانطور که در پژوهش حاضر بیان شد با توجه به ماده ۱۰ قانون در حقیقت مسئولیت صندوق ناظر به جبران خسارتهای بدنی خارج از تعهدات بیمه گر می باشد لذا صرف متواری شدن مسئول حادثه یا شناخته نشدن آن بر خلاف ظاهر ماده ۱۰ برای صندوق مسئولیتی برای جبران زیان و پرداخت خسارت ایجاد نمی کند و می توان این چنین نتیجه گرفت که مسئولیت صندوق در جبران خسارتهای بدنی مانند مسئولیت بیمه گران است؛ لذا در جبران خسارت، صندوق نیز نمی تواند جنسیت، مرد و یا زن بودن یا دین و مذهب زیان دیدگان را دخالت دهد و در جبران خسارت آنها را لحاظ کند از سوی دیگر با توجه به حجم تعهدات صندوق به ویژه با توجه به میزان خسارتهای بدنی خارج از شمول بیمه نامه های معتبر قانون جدید، احکام خاصی راجع به منابع مالی صندوق مقرر کرده است.

منابع

- امیری حسینی، امین، برزویی، محمدرضا، (۱۳۹۵)، عوامل رافع مسئولیت مدنی رسانه های جمعی در نظام حقوقی ایران، مطالعات فرهنگ - ارتباطات، سال ۱۷، شماره ۳۶.
- بادینی، حسن، (۱۳۸۷). قواعد حاکم بر اعمال همزمان نظامهای جبران خسارت، فصلنامه حقوق دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۳۸.
- صفر، محمدجواد، (۱۳۷۳)، شخصیت حقوقی، تهران: دانا.
- صفایی، حسین؛ قاسم زاده، مرتضی، (۱۳۸۹)، حقوق مدنی؛ اشخاص و محجورین، انتشارات سمت.
- شاهنوش فروشانی، محمدعبدالصالح، صفری، محسن، (۱۳۹۴)، ارزیابی خسارات ناشی از نقض قرارداد و ماهیت مسئولیت قراردادی، دو فصلنامه پژوهشنامه حقوق خصوصی عدالت، سال دوم - شماره چهارم.

- کاتوزیان، ناصر، (۱۳۸۶)، الزام‌های خارج از قرارداد ضمان قهری مسئولیت مدنی، جلد اول، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ ششم.
- کاتوزیان، ناصر، (۱۳۸۹)، حقوق مدنی، الزامات خارج از قرارداد، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوازدهم.
- لنگرودی، محمد جعفر، (۱۳۸۵)، ترمینولوژی حقوق، تهران، انتشارات گنج دانش، چاپ شانزدهم.
- معین، محمد، (۱۳۷۱)، فرهنگ فارسی، جلد اول، چاپ هشتم، انتشارات امیر کبیر.